

iTeach: EXPERIENȚE DIDACTICE

ISSN 2247 – 966X

Nr. 36 / AUGUST 2014

36

Calendarul evenimentelor istorice dintr-un an școlar | de MIRELA ROSIORU
Folosirea metodelor activ-participative în orele de recapitulare la biologie |
de CORINA KODJABASHIJA
Organizarea sălii de clasă pregătitoare și rolul cadrului didactic în alternativa
educațională Step by step |
de ELENA ISTRATE, NICOLETA-IONELA DOAMNA
Metode și tehnici de evaluare în învățământul primar |
de NICOLETA-IONELA DOAMNA, ELENA ISTRATE
Observația și comunicarea – mijloace de cunoaștere a personalității copilului
| de ELENA TERCHILĂ
Social media – de la monolog la dialog în procesul educațional |
de VASILICA GAZDAC
Educația nonformală centrată pe competențe | de EUGENIA FULOP-BÎRSAN
Învățământ și eficiență prin proiectele eTwinning | de SABINA-LARISA
OLTEAN
Proiectele eTwinning – un cadru atractiv de învățare | de ILINCA BIRA

Editor: TEHNE- Centrul pentru Inovare în Educație

Online: www.iteach.ro/experiencedidactice

Partener: Institutul de Științe ale Educației

Revista "iTeach: Experiențe didactice" își propune să promoveze aspectele practice ale predării, învățării și evaluării școlare prin aducerea în prim plan a experiențelor concrete ale cadrelor didactice. Constituie un canal de comunicare și de informare în cadrul comunității cadrelor didactice înscrise pe platforma iTeach.

Descriere prin cuvinte cheie:

didactică aplicată, practică pedagogică, situații educative, experiențe didactice

iTEACH: EXPERIENȚE DIDACTICE

Cod de identificare ISSN / înregistrarea Bibliotecii Naționale a României:
iTeach: Experiențe didactice (online) = ISSN 2247 – 966X
ISSN – L = 2247 – 966X

EDITOR: **TEHNE- Centrul pentru Inovare în Educație**

www.tehne.ro

REDACȚIA:

Str. Dr. Louis Pasteur 54

București 050536

COLECTIV DE REDACȚIE

Olimpiu ISTRATE (Universitatea din București, Departamentul pentru Formarea Profesorilor)

Oana GHEORGHE (Institutul de Științe ale Educației)

Irina VASILESCU (Școala Nr. 195 București)

Simona VELEA (Institutul de Științe ale Educației)

Alexandra BUNICA (TEHNE- Centrul pentru Inovare în Educație)

Doru ȘTEFĂNESCU (Social IT)

Simona GĂBUREANU (Universitatea Politehnica București, Catedra pentru Pregătirea Personalului Didactic)

E-MAIL: echipa@iteach.ro

PAGINA REVISTEI:

www.iteach.ro/experiencedidactice

Calendarul evenimentelor istorice dintr-un an școlar

De **Mirela Rosioru**

Lucrarea prezintă principalele evenimente istorice cu caracter de permanență pe care un cadru didactic de specialitate ar trebui să le marcheze într-un an școlar. Este completat de evenimentele aniversare/comemorativ din anul 2014: sfârșitul tragic al domnului Constantin Brâncoveanu și centenarul declanșării Primului Război Mondial. Toate activitățile propuse pot face parte din Calendarul activităților extracurriculare de la nivelul Comisiei metodice „Om și societate” sau de la nivelul Comisiei de educație permanentă.

Educația în spiritul cunoașterii și respectării evenimentelor și faptele înaintașilor noștri revine indubitabil disciplinei Istorie. Acest tip de educație pe care-l putem numi și educație patriotică debutează în clasa a IV-a.

Într-o paranteză, apreciez că schimbarea curriculum-ului la clasa a IV-a (prin O.M. nr. 3919/20.04.2005), prin introducerea unor teme de istorie universală alături de istoria românilor, adică predarea istoriei integrate, este nepotrivită pentru nivelul clasei a IV-a. Mai mult, programele școlare de gimnaziu, clasele V-VI, nu reprezintă o continuare a ceea ce s-a predat în clasa a IV-a, ci o dublare a anumitor conținuturi.

Astfel, în argumentul programei de istorie la clasa a IV-a se spune: *„Programa propune ca scop al studierii istoriei în clasa a IV-a familiarizarea elevilor cu teme referitoare la trecutul mai apropiat sau mai îndepărtat al localității natale, al României și al Europei, utilizând mijloace adecvate vârstei acestora”.*

În argumentul de la programele de gimnaziu (aprobat prin O.M. nr. 4857 /31.08.2009) se prevede: *„În clasele a V-a - a VII-a programa școlară îi familiarizează pe elevi cu evoluția omenirii începând din Preistorie și ajungând în contemporaneitate. Programele școlare pentru clasele a V-a - a VI-a abordează teme referitoare la importanța oamenilor și a mediului înconjurător în apariția și în evoluția unor civilizații din întreaga lume, în Antichitate și în Evul Mediu, în timp ce programa școlară pentru clasa a VII-a prezintă faptele istorice, considerate relevante pentru epoca modernă și cea contemporană”.* Și ceea ce m-a intrigat este următorul pasaj în care se arată că: *„Prin disciplina Istorie, în gimnaziu, se continuă și se aprofundează demersul inițiat în învățământul primar, în ceea ce privește formarea unui cetățean creativ, cu abilități de comunicare socială, verbală și nonverbală, având un set de valori care să-i orienteze activitatea și care să coreleze evenimente din trecut cu realitățile prezentului, pentru a contribui, în mod direct, la proiectarea unui viitor favorabil lui și societății în care trăiește”.*

Concluzionând, era mai firesc păstrarea la clasa a IV-a a curriculum-ului istoric logic și mai ales cronologic el evenimentelor și faptelor din Istoria românilor, iar conținuturile referitoare la istoria Europei puteau fi integrate /dezvoltate într-un CDȘ național care să se alinieze Recomandării nr. 15 /2001 a Consiliului Europei cu privire la studiul istoriei în secolul XXI și Memorandumului pentru educația permanentă, elaborat de Uniunea Europeană. În plus introducerea unui „profil de formare european” structurat pe cele opt domenii de

competențe-cheie la gimnaziu începând cu anul școlar 2009-2010 s-a făcut fără nicio pregătire /formare prealabilă a cadrelor didactice, ceea ce a condus la aplicarea noilor programe „după ureche” (mulți colegi au înțeles simplist că formularea obiectivelor operaționale nu se mai face folosind conjunctivul – să localizeze pe harta istorică cel puțin două bătălii purtate de... – ci utilizarea infinitivului lung – localizarea pe harta istorică...).

Semestrul I 9 octombrie: Ziua Națională a Holocaustului (9 octombrie 1941) 14 noiembrie: Unirea Dobrogei la România (Ziua Dobrogei – 14 noiembrie 1848) 1 Decembrie: Ziua Națională a României (1 Decembrie 1918) 24 ianuarie: Aniversarea Micii Uniri (Unirea Principatelor Române sub domnia Al. I. Cuza

Semestrul al II-lea 27 martie: aniversarea unirii Basarabiei cu România (27 martie 1918) 9 mai: Ziua Independenței României (9 mai 1877); Ziua Victoriei împotriva fascismului (9 mai 1945); Ziua Europei (9 mai 1950) Iunie: Ziua Eroilor (dată fluctuantă în funcție de Sfintele Paști în Calendarul creștin-ortodox: la 50 de zile de la Învierea Domnului)

În ceea ce privește sugestiile de activități care pot fi realizate de către profesorul de istorie și care pot face parte din Calendarul activităților extracurriculare de la nivelul Comisiei metodice „Om și societate” aceste sunt:

- vizionare film (de ex. filmul didactic destinat profesorilor din România „Reîntoarcerea la viață” realizat de Institutul pentru Studiarea Holocaustului „Yad Vashem” din Israel);
- participarea elevilor de clasa a VII-ă la concursul național organizat de MEN „memoria Holocaustului”;
- organizarea unei expoziții-concurs de postere dedicate Dobrogei care poate fi intitulată „Trecutul locurilor de lângă noi” (1);
- serbare/spectacol dedicat Zile Naționale (cântece, poezii, concurs de cunoștințe); participanții se îmbracă în costume naționale și poartă în piept cocarde tricolore;
- montarea unei scenete de teatru: „Moș Ion Roată și Unirea”, organizarea unei competiții de șah sub numele „Cupa Unirii la Șah” (2) sau utilizarea softului educațional „Alexandru Ioan Cuza și crearea României moderne” la adresa <http://www.resurseculturale.ro/cuza/>
- lecție de istorie cu invitat: de exemplu studenți basarabeni care urmează cursurile diverselor facultăți din centrele universitare din țară; cel mai ușor este apelarea la OSB – Organizația Studenților Basarabeni din orașul dvs. dacă există;
- reconstituirea bătăliei de la Plevna pe baza izvoarelor istorice; compararea Declarației de independență a României cu alte declarații similare studiate la istorie;
- implicarea elevilor în proiectul Reprezentanței Comisiei Europene în România numit „Europa, casa noastră”;
- participarea la depunerea de coroane de flori la monumentele din oraș sau participarea la acțiunile înținate de ONCE – Organizația Națională a Cultului Eroilor.

La aceste evenimente istorice în fiecare an se adaugă aniversări/comemorări distincte. Astfel în anul 2014 avem două

comemorări importante, una pe plan național, cealaltă în plan internațional.

Prima se referă la comemorarea a 300 de ani de la sfârșitul tragic al domnului Constantin Brâncoveanu (1688–1714). Izvoarele istorice menționează faptul că domnul împreună cu cei patru fii și cu ginerele Ianache Văcărescu au fost duși la Constantinopol în Vinerea Mare a anului 1714. Exact la urcarea în căruța spre drumul morții domnul ar fi rostit către finul și deja urmașul său la tron Ștefan Cantacuzino: Finule Ștefan dacă aceste nenorociri sunt de la Dumnezeu pentru păcatele mele, facă-se voia lui. Dacă însă sunt fructul răutății omenesti, pentru pieirea mea, Dumnezeu să ierte pe dușmanii mei, dar păzească-se de mâna teribilă și răsbunătoare a judecății divine (3). Prizonieratul lui Vodă Brâncoveanu și al celor cinci durează până în vară, timp în care turcii, amăgindu-l crunt, l-au făcut să scoată mai multe pungi cu galbeni. A fost executat prin decapitare în prezența sultanului Ahmed al III-lea, în ziua când împlinea 60 de ani, în 15 august 1714. Maria del Chiaro nota: „Când Brâncoveanu îi văzu că se apropie cu sabia în mână, făcu o scurtă rugăciune, și se adresă fiilor săi cu următoarele cuvinte: fii mei, fiți curajoși, am pierdut tot ce am avut în această lume; cel puțin să salvăm sufletele noastre și să ne spălăm păcatele cu sângele nostru. Primul decapitat fu Văcărescu, apoi prințisorul cel mic Mateias, și al treilea fiu Răducanu (care urma să facă nunta, după învoirea Vizirului), după care fură decapitați Ștefăniță și Constantin, cel mai mare, iar la urmă, nenorocitul Voevod, părintele lor, care a fost spectator la această cruzime și barbarie” (4).

Sinodul Bisericii Ortodoxe Române a hotărât, în 19-20 iunie 1992, ca ei să fie înscrisi în calendarul Bisericii în rândul Sfinților Martiri, cu data de prăznuire în ziua de 16 august. Mai mult anul 2014 a fost proclamat An omagial euharistic și An comemorativ al Sfinților Martiri Brâncoveni. La nivel național s-au organizat diverse simpozioane, conferințe, concursuri etc. care să marcheze acest eveniment istoric, de exemplu Conferința internațională „Constantin Brâncoveanu în istoria și cultura română” organizată de Colegiul „Spiru Haret” Ploiești în parteneriat cu ISJ Prahova, CCD Ploiești, Liceul „Spiru Haret” din Chișinău ș.a.

Referitor la comemorarea a 100 de ani de la debutul Primului Război Mondial am remarcat inițiativa la nivel european materializată într-un site: <http://www.europeana1914-1918.eu/ro>. Această inițiativă și-a propus să colecteze și să publice pe internet amintiri de familie și povești personale de război, pentru a ajuta generațiile viitoare să înțeleagă mai bine impactul acestui eveniment asupra oamenilor obișnuiți de pe continentul nostru. Astfel, proiectul intitulat Europeana 1914-1918 a adunat peste 56.000 de fotografii reprezentând obiecte, scrisori și jurnale scanate din perioada Primului Război Mondial (5).

Această sugestie de Calendar al evenimentelor istorice și activitățile propuse nu sunt limitative pentru profesorul de istorie. Apreciez însă că pentru eficiența actului didactic (predarea materiei în mod integral și realizarea unei evaluări eficiente) aceste activități sunt optime într-o frecvență de una pe lună.

Note:

1) „Trecutul locurilor de lângă noi” este denumirea unui proiect educațional inițiat de Colegiul Comercial „Carol I” din Constanța,

coordonat de profesorul de istorie Ioana Prahoveanu

2) „Cupa Unirii la Șah” este o activitate din cadrul unui proiect educațional regional (CAER 24337/1/07.03.2014, nr. 380), aflat în anul școlar 2013-2014 la ediția a IX-a, organizat de Școala Gimnazială nr. 29 „Mihai Viteazul” din Constanța și coordonat de prof. învăț. primar Renata Rădulescu.

3) <http://cimec.ro/Carte/delchiario/index.html> (capitolul VII Capetele de acuzare trimise Porții Otomane contra Principelui Brâncoveanu)

4) <http://cimec.ro/Carte/delchiario/index.html> (capitolul XI Decapitarea principelui Brâncoveanu și a celor patru fii ai săi)

5) http://www.historia.ro/exclusiv_web/actualitate/articol/proiectul-europeana-1914-1918

Cod QR

Scanați QR-ul pentru a citi articolul online (sau vizitați <http://iteach.ro/experiencedidactice/calendarul-evenimentelor-ist-orice-dintr-un-an-scolar>)

Folosirea metodelor activ-participative în orele de recapitulare la biologie

De **Corina Kodjabashija**

La fiecare început de an școlar are loc evaluarea inițială la biologie, după o mai scurtă sau mai lungă recapitulare a materiei anilor anteriori. Deși conținuturile sunt diferite pentru fiecare an de studiu, am considerat definitorii pentru realizarea competențelor generale valorile și atitudinile care orientează formarea personalității elevului și conduc la obținerea competențelor generale prevăzute în programă.

În proiectarea orelor de recapitulare mi-am propus ca obiectiv principal creșterea randamentului la învățătură prin folosirea metodelor ce stimulează schimburile interactive dintre elevi.

Conținuturile acumulate despre viața plantelor sunt prea puțin folositoare în acumularea informațiilor despre animale prin noțiuni în sine, dar sunt esențiale pentru înțelegerea proceselor biologice și ca suport științific pentru folosirea metodelor și tehnicilor de lucru specifice biologiei. Pe de altă parte, dacă lecțiile de recapitulare urmăresc aceeași structură ca și cele de predare, copiii se plictisesc, fiind puși în postura de simpli spectatori.

Am planificat lecțiile de recapitulare ca pe o aventură a cunoașterii în care copiii au fost provocați să intre în competiție pentru a se afirma, dar și să coopereze cu colegii pentru a atinge țelul comun, rezolvarea temei de

studiu. Conținuturile acumulate în clasa a V a au fost astfel doar mijlocul prin care lecțiile de recapitulare și-au propus să contribuie la:

- dezvoltarea capacităților de investigație științifică;
- aplicarea cunoștințelor însușite în rezolvarea unor situații-problemă și luarea unor decizii;
- formarea unor deprinderi de muncă intelectuală și productivă;
- stimularea motivației pentru protecția naturii și valorizarea acesteia în formarea unor convingeri și competențe ecologice adecvate pentru antrenarea elevilor în activități de ocrotire a mediului înconjurător;

Am folosit pentru lecțiile de recapitulare metoda mozaicului bazată pe învățarea în echipă, în care fiecare elev are o sarcină de studiu în care trebuie să devină "expert". El are în același timp și responsabilitatea transmiterii informațiilor asimilate, celorlalți colegi. Grupele de învățare presupun ca fiecare elev să înțeleagă subiectul ce urmează a fi descoperit suficient de bine ca să-l poată "preda" celorlalți colegi, dar și ca fiecare să contribuie substanțial la rezolvarea problemei grupului. Cercetările au demonstrat beneficii semnificative pentru elevi, nu numai în ceea ce privește învățarea, dar și în ceea ce privește socializarea.

Provocarea aruncată elevilor a fost să demonstreze că plantele sunt organisme vii. Prin dezbateră subiectului cu copiii (metoda chiorchinului), această temă a fost împărțită în mai multe subteme în care unul dintre membrii echipei trebuia să devină expert:

- relația plantelor cu componentele abiotice ale mediului;
- relația plantelor cu celelalte organisme (plante, animale, ciuperci, protiste sau bacterii);
- fotosinteza, procesul de hrănire al plantelor;
- respirația și transpirația, două procese esențiale pentru hrănirea plantelor;
- înmulțirea sexuată versus înmulțirea asexuată în lumea plantelor;
- cum s-au schimbat plantele de-a lungul existenței Regnului Vegetal (evoluția plantelor).

Este necesar ca subtemele să fie relaționate între ele astfel încât prezentarea finală să nu fie doar o sumă de miniprezentări fără continuitate. De asemenea gradul de dificultate al subtemelor nu trebuie să fie nici prea mic, dar nici prea complex, astfel încât elevii să poată asimila conținuturile și să nu se descurajeze pe parcurs.

Colectivul a fost organizat în grupe de câte 6 elevi. Fiecare elev din echipă a primit un număr de la 1 la 6, având ca sarcină să studieze independent subtema corespunzătoare numărului său. El trebuia să devină un mic "expert" până la ora următoare. Am sugerat elevilor materialele bibliografice ce ar trebui studiate pentru a deveni "experți": articole din revistele de știință pentru copii (Bioplanet, National Geographic Junior), site-uri de internet, atlase botanice, manuale de biologie de clasa a V-a, caietele lor de notițe din anul anterior, pregătind mape cu documentația necesară studiului. După ce au parcurs faza de

lucru independent, experții cu același număr s-au reunit în ora următoare într-o "conferință a experților în domeniul respectiv", constituind grupe de experți pentru a dezbate problema și a deveni în final "super-experti".

Astfel, elevii cu numărul 1 au format un grup pentru a aprofunda sub-tema cu numărul 1. La fel au procedat și ceilalți elevi cu numerele 2, 3, 4, 5 sau 6. În aceste noi grupuri au avut loc discuții pe baza datelor și a materialelor avute la dispoziție, fiecare elev adăugând elemente noi descoperite de colegii "experți" în același domeniu.

În faza finală a lucrului pe grupe "experții" s-au întors la echipa inițială de învățare și au transmis într-o manieră scurtă, concisă și cât mai atractivă cunoștințele din domeniul sub-temei pe care au studiat-o. "Experții" au fost instruiți cum să se pregătească pentru a "preda" ceea ce ei știu colegilor (să își pregătească notițe, diagrame/imagini adnotate, un set de întrebări care să le ghideze prezentarea). Pregătirea unor notițe este utilă și cadrului didactic (mai ales în cazul folosirii acestei metode la o temă de studiu nouă pentru copii). Citind notițele experților profesorul poate depista eventualele erori de înțelegere a conținuturilor ce trebuie asimilate și le poate corecta înainte ca expertul să le transmită colegilor. Pentru a îi ajuta să predea colegilor am cerut experților ca fiecare să se gândească care este cel mai important mesaj pe care vrea să-l transmită colegilor și să-l rezume în câteva propoziții înlănțuite logic. Apoi să continue prezentarea notând pe scurt, schematic, care sunt argumentele, dovezile științifice care îi susțin ideile enunțate mai sus.

Membrii echipelor au fost stimulați să discute, să pună întrebări și să-și noteze informații relevante pentru temă, fiecare realizându-și propriul plan de idei. Rezolvarea sarcinii de grup a presupus un intens proces de analiză și sinteză a informațiilor astfel încât să se obțină o "image" unitară.

Grupele au prezentat în final rezultatele studiului, fiind apreciate prezentările cele mai clare, atractive, care s-au încadrat în cele 10 minute destinate echipei și au implicat cât mai mulți dintre membrii echipei, fără ca prezentările să devină fragmentate și dificil de urmărit, care au ilustrat ideile folosind filmulețe, imagini sau diagrame. Echipele în care toți membrii și-au îndeplinit bine sarcinile au fost recompensate cu "puncte bonus", chiar dacă în final nota individuală nu a fost aceeași pentru toți coechipierii.

Avantajul aplicării unei metode de învățare activă precum metoda mozaicului a fost în primul rând reducerea stresului, implicarea maximă a majorității elevilor în asimilarea cunoștințelor, creșterea eficienței învățării, dezvoltarea abilităților de socializare, responsabilizarea copiilor pentru propria formare. Metoda a stimulat motivația pentru învățare, a contribuit la construirea unor strategii de gândire și la dezvoltarea creativității elevilor. Pe lângă numeroasele efecte educative, i-a ajutat pe elevi să rețină conținuturile cu mai multă acuratețe. Este posibilă folosirea în cadrul aceleiași teme a mai multor metode de învățare activă.

Desigur, există și dificultăți pe care numai pasiunea pentru actul didactic reușește să le surmonteze: clasele nu sunt dotate cu mobilier adecvat, timpul necesar pentru parcurgerea conținuturilor este mult mai lung, unii dintre copii, cei care au mai puține abilități de colaborare, sau o dorință de socializare mai redusă, au dificultăți în realizarea temei și trebuie atent

monitorizați, profesorul trebuie să fie pregătit să compenseze resursele materiale ale unora dintre copii/ale școlii care ar putea împiedica pregătirea experților. Nu în ultimul rând, în clasele mai puțin spațioase din școlile noastre se crează destul de multă gălăgie, ceea ce poate îngreuna semnificativ comunicarea în cadrul grupelor.

Spre mulțumirea proprie, niciuna dintre aceste dificultăți nu a stins entuziasmul de pe chipul copiilor.

Bibliografie: <http://www.jigsaw.org/dr.Taiebeh.Hoseinali-TeachingStrategiesforInstructors-LincolnLandCommunityCollege>
<http://www.llcc.edu/Portals/121/Teaching%20Strategies.pdf>
Megan Tillery -Active Learning Techniques for Biology (creative ways to improve learning outcomes in advanced biology classes)- Patrick Henry Community College
<http://fpwww.ph.vccs.edu/cl/MTAnpActivities.pdf>
<http://www.schreyerstitute.psu.edu/pdf/alex/jigsaw.pdf>- Schreyer Institute for Teaching Excellence Saskatoon Public School Division- Cooperative Learning-
<http://olc.spsd.sk.ca/de/PD/coop/index.html>
<http://www.jigsaw.org/german/tips-g.htm>
<http://olc.spsd.sk.ca/DE/PD/instr/strats/coop/>

Cod QR

Scanați QR-ul pentru a citi articolul online (sau vizitați <http://iteach.ro/experiencedidactice/folosirea-metodelor-activ-participative-in-orele-de-recapitulare-la-biologie>)

Organizarea sălii de clasă pregătitoare și rolul cadrului didactic în alternativa educațională Step by step

De **Elena Istrate**

Un rol fundamental în alternativa educațională step by step și, implicit în modelarea școlarilor care au ales această alternativă îl joacă organizarea sălii de clasă. Modul de organizare al unei clase step by step este foarte important, deoarece trebuie să contureze un teritoriu, un spațiu în care copiii să se simtă confortabil, în siguranță și dornici de explorare. Sala de clasă te invita să o descoperi, îndeplinind un dublu rol: sprijină nevoia de dezvoltare a copiilor și creează un spațiu în care elevii pot învăța prin descoperire. Încercăm în acest articol să exemplificăm organizarea unei săli de clasă pregătitoare în alternativa step by step și să evidențiem rolul învățătorului în aceasta clasă.

În clasa pregătitoare "Step by step", spațiul este împărțit în centre de activitate, acestea funcționând după următoarea structură: centrul de comunicare, centrul de matematică, centrul de științe, centrul de arte, centrul de construcții și centrul de joc

de rol.

Centrul de comunicare cuprinde următoarele materiale: cărți, reviste, poezii cu imagini, casete, imagini, jocuri de citit, fișe cu cuvinte, alfabetare, hârtie, creioane, scotch, capsator, perforator, grafisme, instrumente de scris; table magnetice/tăblițe magnetice, litere magnetice sau de plastic, jetoane cu litere.

În cadrul activităților de comunicare, copiii au pe măsute bucăți de hârtie cu ajutorul cărora identifică litera nou învățată, litere magnetice și tăblițe cu care formează cuvinte și propoziții cu litera nou învățată. Se ajută între ei în alcătuirea a cât mai multe cuvinte și propoziții și au o plăcere deosebită în a personaliza literele.

Centrul de matematică cuprinde următoarele materiale: instrumente de scris, zale, clepsidra, ceasuri, balanța, cuburi Unifix, trusă piese geometrice, lego, cifre, trusa Logi2, puzzle, jocuri de masă, loto, riglete, abac, imagini cu cifre, rigle, hârtie de scris, zaruri, bețisoare, ursuleți, domino, tablă magnetică. Un rol deosebit în dotarea centrului de matematică îl constituie materialele din natură: nuci, castane, ghinde, pietricele, elevii de clasă pregătitoare fiind mult mai atrași de acestea, totodată învățând foarte repede, prin intermediul lor, conceptul de număr natural precum și adunarea și scăderea.

Centrul de științe cuprinde următoarele materiale: materiale din natură, lupe, cântar, măsurători neconvenționale și convenționale, magneți, microscop, recipient de diferite mărimi, colecții diferite, enciclopedii, atlase, glob, hărți geografice, instrumente de scris, hârtie de scris, semințe, roci, sare, mostre de diferite materiale, scoici. Materialele care formează acest centru sunt deosebit de atractive pentru copii, aceștia fiind tentați să le folosească și în pauze, nu numai în cadrul activităților de matematică și explorarea mediului. Copiii au fost deosebit de încântați atunci când am confectionat împreună diverse obiecte utilizând materiale reciclate cum ar fi: sticle de plastic, cd-uri, becuri arse, etc.

Centrul de arte cuprinde următoarele materiale: hârtie de diferite mărimi și grosimi, instrumente de pictat și desenat, trafaleti, bureți, plute, foarfece, lipici, pânză, plastilină, lut, făină, șevalet, cutii de carton, capace de plastic. Se valorifică toate materialele, prin realizarea cu elevii a cât mai multe activități atractive: pictură, colaje, dactilopictură, colorare.

Centrul de construcții cuprinde: cuburi de construcție, lego, diverse jocuri de construcție, geoborduri, piese 3D, elastic. La acest centru, copiii utilizează în cadrul activităților la centre, dar și în pauze toate materialele construind diverse lucruri: castele din lego, căsuțe din piese 3D, garaje pentru mașini, drumul Scufiței-Roșii până la bunicuță și obstacolele acesteia etc.

Centrul de joc de rol cuprinde următoarele materiale: costume, măști, seturi pentru diferite meserii, marionete pentru teatru de păpuși, ustensile de bucătărie (cratițe, tacâmuri, veselă, aragaz, cuptor de jucărie etc.). În cadrul centrului, dar și în pauze, copiii valorifică materialele jucându-se "De-a doctorul", "De-a tâmplarul", "De-a cofetarul", realizează diverse dramatizări etc.

Centrele de activitate sunt bine delimitate și etichetate. Mobilierul și echipamentul este așezat în sala de clasă astfel încât să nu favorizeze accidentele și în același timp să permită copiilor să se miște în voie (de exemplu: nu trebuie să existe culoare libere care încurajează copiii să alerge, iar materialele de

curățenie trebuie ferite de ochii copiilor).

Centrele de activitate din sala de clasă permit jocul individual, precum și jocul în grupuri mici sau mari. Zonele liniștite și zgomotoase sunt separate pentru a nu fi deranjați copiii (volumul zgomotului influențează creativitatea și nivelul de liniște). Astfel centrul de comunicare va fi situat lângă centrul de scriere și de matematică, în timp ce centrul de artă va fi situat lângă centrul de construcții.

Având în vedere că "Învățământul este modelat de cerințele sociale, dar, la rândul său, poate modela procesele sociale" (E. Păun, p. 33), sarcinile de lucru sunt diverse, atractive și gândite astfel încât elevii să lucreze cu plăcere, să nu se simtă obosiți și să-și dorească această modalitate de lucru. În cadrul unui centru de activitate sunt urmărite sarcini de diferite tipuri: grup, pereche, individual, suplimentar.

Exemple de sarcini de lucru pe centre:

Centrul de comunicare — Sarcina de lucru: să identifice în contexte diverse sunetul și litera „b” și „B” de tipar;

Centrul de matematică — Sarcina de lucru: să efectueze corect operații de adunare și scădere fără trecere peste ordin în concentrul ajutându-se de material concret: buline, bile, buburuze de plastic etc.);

Centrul de artă — Sarcina de lucru: să decoreze cu ajutorul hârtiei creponate șablonul ce reprezintă o buburuză;

Rolul învățătorului la clasa pregătitoare din alternativa educațională Step by Step este unul complex și divers. Învățătorul este managerul clasei, în acest sens, Sorin Cristea remarcă: "Managementul inovației reprezintă școala viitorului, dar și viitorul școlii". În afara faptului că este cadru didactic, învățătorul este și ghid, intermediar, proiectant, prieten, "părinte" și rolurile pot continua. În programul Step by Step, învățătorul se axează pe formarea deprinderilor, pe predarea integrată tematică. Învățătorul de la clasa pregătitoare recunoaște familia elevului ca fiind primii "profesori" în predarea competențelor lingvistice ale copilului. Cadrele didactice de la Step by Step organizează activități în parteneriat cu familiile elevilor și nu în ultimul rând încurajează reacțiile originale și expresia creativă manifestată de copii, nepierzând nicio clipă din minte faptul că elevii de clasă pregătitoare se află într-un stadiu diferit de dezvoltare.

Succint, fără a avea pretenția unei enumerări integrale, învățătorii de la clasa pregătitoare Step by Step îndeplinesc următoarele roluri:

- de organizare (organizarea activităților clasei, a programului activității instructiv- educative, a climatului și mediului pedagogic);
- de comunicare: comunică informații, stabilesc canalele de comunicare;
- de conducere-coordonare: conduc activitatea la clasă, coordonează activitățile instructiv-educative, realizează sincronizarea între obiectivele individuale și cele comune ale clasei, contribuie la întărirea solidarității grupului;
- de îndrumare: reacțiile elevilor, comportamentele, sfaturi și recomandări, spre cunoaștere;
- de motivare: motivează activitatea elevilor în sprijinul

consolidării comportamentelor pozitive; — de consiliere: în activitățile școlare și extrașcolare;

- de monitorizare: în scopul cunoașterii progresului elevilor, performanțele elevilor, are rol reglator;
- de evaluare: măsura în care copiii și-au format competențele, utilizează instrumente diferite de evaluare, prelucrează datele obținute, elaborează sinteza aprecierilor finale.

În concluzie, cadrul didactic este pivotul activității instructiv-educative, el organizează sala de clasă, educă și direcționează dorința de explorare a școlarilor, lăsând în același timp acestora spațiul necesar pentru autodescoperire.

Bibliografie: Păun, G., "Școala - abordare sociopedagogică", Editura Polirom, București, 1999; Cristea, S., "Managementul organizației școlare", Editura Didactică și Pedagogică, București, 2008.

Cod QR

Scanați QR-ul pentru a citi articolul online (sau vizitați <http://iteach.ro/experiencedidactice/organizarea-salii-de-clasa-in-alternativa-step-by-step>)

Metode și tehnici de evaluare în învățământul primar

De **Nicoleta-Ionela Doamna**

Când vorbim de evaluare în învățământul primar, în special în învățământul primar step by step, putem spune, fără frica de a greși, că aceasta nu există cu adevărat în lipsa unei interacțiuni, a unei relații interpersonale dascăl-școlar, care să permită fiecăruia dintre actorii acestui proces să răspundă în cunoștință de cauză la cerințe și așteptări reciproce. Articolul se vrea o sinteză a principalelor metode și tehnici de evaluare în învățământul primar, cu o aplecare particulară asupra învățământului primar step by step.

Evaluarea este o noțiune generică și frecventă, fiind folosită cu multiple semnificații în diverse domenii. Cuvântul "a evalua" îndrumă spre multe alte cuvinte cu un rost asemănător: a estima, a aprecia, a judeca, a măsura, a examina, a considera, a constata, a cântări, a nota, a observa, a valida (sau invalida), a valoriza (sau devaloriza), a expertiza.

Cu cât o îndeletnicire este mai complexă și se urmărește atingerea unor scopuri, a unor obiective, cu atât sunt mai necesare acțiunile de evaluare. Evaluarea în învățământul primar stă la baza modelării școlarului, a direcționării acestuia spre atingerea scopurilor propuse și este mai mult decât o acțiune sau un procedeu, este o operație complexă, un tot unitar format din

intervenții, acțiuni, atitudini, stări afective care conduc spre identificarea unor aspecte variate: a) conținuturile și obiectivele ce trebuie evaluate; b) care este menirea și din ce perspectivă se efectuează evaluarea; c) momentul propice pentru a realiza evaluarea (la început, pe parcurs, la final d) modalitatea concretă de înfăptuire a evaluării (cu ce instrumente, probe); e) în ce fel se prelucrează datele și cum se valorifică informațiile; f) pe baza căror criterii se evaluează.

Stabilirea obiectivelor și planificarea cursului acțiunilor de urmat în cadrul procesului de evaluare în învățământul primar are valoare identică cu a determina când evaluezi, sub ce formă, cu ce metode și mijloace, cum valorifici informațiile obținute. Bineînțeles, la final, în funcție de concluziile rezultate, școlarul își va modifica preferința de a folosi anumite stiluri și strategii de învățare (chiar dacă nu le conștientizează în permanență), iar învățătorul își va schimba strategia de planificare, de programare, de organizare, de coordonare a predării.

Deoarece este un proces ce implică o diversitate de acțiuni și procese, se pot identifica mai multe forme de evaluare:

A. Evaluarea inițială sau predictivă se realizează la începutul unei activități de instruire în scopul cunoașterii capacităților de învățare ale școlarilor, a nivelului de pregătire de la care se pornește, a gradului în care sunt stăpânite cunoștințele și în scopul verificării existenței capacităților necesare asimilării conținutului etapei ce urmează.

B. Evaluarea continuă sau formativă se efectuează prin măsurarea și aprecierea rezultatelor pe parcursul derulării unui proces, din momentul începerii și până la încheierea acestuia. Evaluarea formativă este un tip de evaluare capital pentru învățământul primar, întrucât răspunde funcțiilor și satisface cerințele pe care trebuie să le aibă actul de evaluare: acela de ameliorare, de producere a unor schimbări imediate și cu efecte pozitive în pregătirea școlarilor. Evaluarea se realizează pe secvențe mici, treptat și se concentrează pe elemente esențiale, ceea ce face ca școlarul să se afle în permanență „în priză”, fără să fie suprasolicitat prin acumularea de informații fără valoare. Având scop de ameliorare, evaluarea continuă nu privește cantitatea, ci calitatea și nu conduce la ierarhizarea școlarilor, ci la stimularea dezvoltării lor, fiind îndeplinită astfel și cerința step by step-ului, aceea de lipsă a concurenței, a absenței stabilirii unei ierarhizări între școlari, pentru că până la urmă ceea ce contează cu adevărat nu este stimularea concurenței, ci a dorinței de a învăța în permanență, de a fi mai bun pentru tine, nu pentru a-l întrece pe cel de lângă tine.

Principalele avantaje ale evaluării formative sunt: a) verifică sistematic, pe secvențe mici, toți școlarii, din toată materia; b) asigură ghidarea școlarului în învățare, corectarea oportună a greșelilor, remedierea lor ori aprofundarea prin programe de îmbogățire a cunoștințelor; c) evaluează nu numai rezultatul învățării, ci și procesul prin care s-a ajuns la un anumit rezultat, permițând ameliorarea lui, în viitor; d) întărește cooperarea învățător-școlar și capacitatea de autoeducare, pe baza cunoașterii criteriilor de evaluare; e) consumă mai puțin timp decât alte tipuri de evaluări.

C. Evaluarea cumulativă sau sumativă reprezintă modul tradițional de evaluare a rezultatelor școlare și constă în verificarea și aprecierea periodică, încheiate prin control final asupra întregului produs al actului pedagogic. Evaluarea

sumativă se poate realiza în faza finală prin aprecierea rezultatelor la sfârșitul unui semestru sau an școlar, la sfârșitul unui ciclu de învățământ. Ea se realizează prin verificări punctuale pe parcursul programului și o evaluare globală, de bilanț la sfârșitul unor perioade de activitate. Prin evaluarea sumativă se verifică nivelul unor capacități și subcapacități a căror formare și dezvoltare necesită o perioadă de timp mai mare. Rezultatele obținute de școlari la sfârșitul unui an sau ciclu de învățământ constituie elemente de referință unice, deci criterii de clasificare și promovare a lor, realizându-se astfel una din funcțiile evaluatorii.

Sistemul metodic de evaluare cuprinde mai multe forme de verificare și procedee de evidențiere a performanțelor elevilor, după cum urmează:

1. Metoda de evaluare orală este una din cele mai răspândite și folosite metode, realizându-se printr-o alternanță de întrebări și răspunsuri, fiind folosită, cu precădere, ca verificare curentă, parțială și pe parcursul procesului de instruire. Evaluarea orală este o acțiune proprie, particulară, specială situațiilor în care performanța trebuie manifestată, exprimată prin comunicare orală. Ea implică iscusința, priceperea de a transmite verbal mesajele, de a le recepta, de a formula întrebări și răspunsuri, de a dialoga, de a identifica sensul cuvintelor prin raportare la context, de a integra cuvinte noi învățate în enunțuri proprii, de a povesti, de a avea o pronunție clară și corectă. Verificarea orală se realizează în multiple forme, utilizându-se diverse tehnici, cum ar fi: a) conversația de verificare (prin întrebări și răspunsuri); b) cu suport vizual (repovestire după imagini); c) descrierea și reconstituirea (prin piese de puzzle); e) completarea unor dialoguri incomplete. Avantajul probelor orale constă în aceea că feed-back-ul se realizează imediat.

2. Metoda de evaluare scrisă este un mijloc de înfăptuire a verificării unui număr mare de școlari într-un timp limitat, oferind acestora posibilitatea să gândească și să lucreze în ritm propriu; asigurând în același timp un grad mai mare de obiectivitate în notare. Evaluarea scrisă pune la îndemâna școlarilor mai emotivi sau a celor care gândesc mai lent instrumentul care le permite să-și prezinte toate cunoștințele. În cadrul evaluării scrise toți școlarii sunt nevoiți să răspundă unor întrebări cu același grad de dificultate, ce verifică același conținut, fapt ce favorizează o mai bună comparație a rezultatelor. Metoda de evaluare scrisă este utilizată sub diferite forme, cum ar fi: a) extemporalul (lucrarea scrisă neanunțată); b) activitatea de muncă independentă în clasă; c) lucrarea de control (anunțată); d) tema pentru acasă; e) testul.

3. Metoda de evaluare practică pune la dispoziția școlarilor șansa de a opera cu cunoștințele teoretice însușite, de a le aplica în diverse activități practice, realizând în același timp și o evaluare a gradului de însușire a priceperilor și a deprinderilor pe care le presupun activitățile respective. Și această metodă se realizează printr-o mare varietate de forme: a) confecționarea unor obiecte; b) executarea unor experiențe sau lucrări experimentale; c) întocmirea unor desene, schițe, grafice; d) interpretarea unui anumit rol; e) trecerea unor probe sportive.

În învățământul primar step by step, de o importanță covârșitoare sunt și metodele și instrumentele complementare, cum ar fi: a) observarea sistematică a activității și comportamentului elevilor b) investigația; c) proiectul; d)

portofoliul; e) autoevaluarea.

Este clar că toate metodele și tehnicile de verificare prezintă avantaje și limite, plusuri și minusuri și că nu se poate vorbi de o verificare completă a realizării obiectivelor vizate decât printr-o îmbinare a diferitelor tehnici.

Dupa această scurtă prezentare, fără a avea pretenția ca ar fi exhaustivă și cu valoare științifică, putem conchide că procesul evaluativ își îndeplinește pe deplin funcția majoră de feed-back numai atunci când, atât dascălul, cât și școlarii reușesc să colaboreze nu pentru că trebuie, ci pentru că își doresc acest lucru, fiecare îmbunătățindu-și comportamentul în funcție de reacțiile celuilalt.

Bibliografie: – Constantin Cucos, "Pedagogie", Editura "Polirom", București, 2006; – Radu, I.T., Evaluarea în procesul didactic, EDP, București, 2004.

Cod QR

Scanați QR-ul pentru a citi articolul online (sau vizitați <http://iteach.ro/experiencedidactice/metode-si-tehnici-de-evaluare-in-invatamantul-primar>)

Observația și comunicarea – mijloace de cunoaștere a personalității copilului

De **Elena Terchila**

Observația este una din metodele prin care putem descoperi personalitatea unui copil. Pe baza observației putem desprinde trăsăturile de temperament, deprinderile și obiceiurile de comportare, modul cum au fost educați în familie. Pentru a putea influența în mod activ dezvoltarea copiilor, trebuie să-i cunoaștem bine chiar și pe cei care la prima vedere trec oarecum neobservați. Esențială pentru dezvoltarea psihică a copilului este și comunicarea cu adultul, susținând toate relațiile care se stabilesc între el și adult.

De la naștere și până la maturitate, omul străbate un drum lung de dezvoltare. Dintr-o ființă neajutorată, cum este copilul la naștere, el se transformă treptat într-un membru activ al societății, capabil să participe în mod creator la viața socială. Unul dintre instrumentele de suport pentru această dezvoltare îl constituie și comunicarea cu adultul. Activitatea copilului cu obiectele și comunicarea cu adultul sunt încă de timpuriu factorii care determină dezvoltarea sa psihică.

Vom prezenta câteva dintre metodele de cercetare psihologică în vederea cunoașterii personalității, care stau la îndemâna cadrelor didactice din grădiniță și școala primară, făcând precizarea că eficiența și calitatea metodelor de psihodiagnostic sunt în funcție de priceperea și valoarea personalității celui care

le utilizează, precum și de faptul că este absolut necesară corelarea, confruntarea și certificarea datelor oferite de o anumită metodă cu cele obținute prin alte metode.

Observația

În vederea cunoașterii copilului, metoda observației furnizează cele mai bogate date pentru caracterizarea acestora. Ce observăm la copii? În primul rând, faptele de conduită, manifestările lor. Pe baza analizei acestor fapte și manifestări putem desprinde trăsăturile de temperament, deprinderile și obiceiurile de comportare, modul cum au fost educați în familie. Pentru a putea influența în mod activ dezvoltarea copiilor, trebuie să-i cunoaștem bine chiar și pe cei care la prima vedere trec oarecum neobservați

Joc: *Șoarecele și pisica* – se joacă de obicei pe teren sau în sală; – număr nelimitat de jucători; Scopul: dezvoltarea atenției, spiritului de orientare, cinstei. Descrierea jocului: Jucătorii formează un cerc cu fața spre interior și se apucă de mâini. Cercul are 1-2 porți, adică acolo jucătorii lasă o trecere nefiind prinși de mâini, în cerc se află un jucător care este „șoarecele”, iar în afară altul care este „pisica”. Pisica încearcă să prindă șoarecele. Jucătorii din cerc ușurează fuga șoarecelui, permițându-i intrarea sa, ieșirea din cerc prin ridicarea brațelor. Pisica este însă împiedicată să treacă în acest inel, ea putând folosi numai cele două porți existente. Reguli: dacă pisica a prins șoarecele, o altă pereche începe jocul. Indicații metodice: jocul se recomandă pentru copiii până la 10 ani. Dacă după un timp de 1-2 minute, pisica nu reușește să prindă șoarecele, conducătorul jocului schimbă rolurile celor care se urmăresc sau poate numi altă pereche.

În cadrul acestui joc, unii copii sar, tipă când văd că pisica se apropie de șoarece, în timp ce alții stau și cel mult urmăresc cu privirea desfășurarea acțiunii. Pe fondul clasei se desprind mai ușor particularitățile individuale: unii copii se exteriorizează, de pildă, prin mișcări și cuvinte, nu se pot stăpâni, în timp ce alții prezintă un tablou exterior calm, reținut, sărac în manifestări. Despre primii se poate spune, chiar de la prima vedere, că reprezintă trăsături ale temperamentului coleric sau sanguinic, în timp ce la ceilalți pot fi relevate unele trăsături ale temperamentului flegmatic sau melancolic.

Analiza rezultatelor activității

Să luăm ca exemplu: elevul Vlad M. S-a afirmat ca un copil ce posedă un volum de cunoștințe mai bogat și mai variat decât toți ceilalți copii din clasă. Participă cu mult interes la activități, asimilează ușor tot ceea ce i se explică, redă cu ușurință faptele observate, dovedind că stăpânește un vocabular bogat. Pe baza a două-trei întrebări, în care se schițează conținutul unei teme, Vlad abordează fără greutate povestirea, expunând subiectul în propoziții corecte, într-un limbaj încheiat. Adeseori, părăsind jocul, se așază lângă învățătoare și cere o carte sau o revistă, pe care le răsfoiește; apoi povestește cele citite și văzute, dovedind spirit de observație și ușurință în expunere.

Analiza rezultatelor activității sale dezvăluie un alt tablou. Deși lucrează cu deosebită atenție, silindu-se să asigure aspectul curat și îngrijit al lucrărilor, Vlad este greoi în desen și cu totul lipsit de îndemânare în confecționarea de jucării. Astfel, în desen și modelaj, el nu respectă deloc proporțiile reale ale obiectelor și nu reușește să se corecteze decât foarte greu. De exemplu,

desenând un om, îi face corpul minuscul, umerii exagerat de mari, iar picioarele le alungește cât este foaia de desen.

Se poate vedea din acest exemplu cum anumite laturi negative ale individualității copilului, care ar putea trece neobservate, se dezvăluie în mod evident din analiza rezultatelor activității sale. În cazul de mai sus este vorba despre o dezvoltare unilaterală a copilului: el dovedește de pe acum o preferință pentru ocupații "intelectuale", dar este cu totul néîndemânatic în activități manuale. Alți copii, dimpotrivă, își dezvăluie posibilitățile lor tocmai în aceste activități cu caracter practic. Unii copii se remarcă prin coloritul desenului, prin precizia și justa proporționare a obiectelor desenate, alții, prin îndemânarea manuală, prin imaginația bogată, etc. De aceea, analiza rezultatelor activității copiilor este o metodă ce completează foarte bine observația.

Bibliografie 1. Călin, M., Filosofia educației, Editura Aramis, București, 2001. 2. Mureșan, P., Învățarea socială, Editura Albatros, București, 1980. 3. Negreț-Dobridor, I., Didactica nova, Editura Aramis, București, 2005.

Cod QR

Scanați QR-ul pentru a citi articolul online (sau vizitați <http://iteach.ro/experientedidactice/observatia-si-comunicarea-mi-jloace-de-cunoastere-a-personalitatii-copilului>)

Social media – de la monolog la dialog în procesul educațional

De **Vasilica Gazdac**

Rețelele sociale evoluează rapid, iar rolul nostru ca profesori nu este de a né feri de nou, ci de a valorifica în interesul procesului de învățare ceea ce reprezintă comunitățile sociale, deoarece acestea sunt utilizate din plin atât de media, dar și de ONG-uri, companii multinaționale, instituții publice, guverne. Comunicare socială din sec.XXI cere cadrelor didactice să fie pregătite pentru a profita la maxim de oportunitățile și avantajele pe care aceste comunități virtuale ni le oferă în procesul educațional, dar și prin conștientizarea dezavantajelor, capcanelor pe care acestea le pot ascunde.

Toate aceste comunități au rolul de a transmite mesajul la un număr mare de auditori, de a atrage un public nou și de a oferi în timp real informațiile necesare și utile. Un alt aspect important al platformelor sociale este faptul că oferă libertatea de a folosi anumite facilități gratis, oferindu-se posibilitatea de a se genera un trafic de date și informații semnificative, gratuit. Dar, în același timp, rețelele sociale sunt cele care fură din timpul nostru personal în fiecare zi, așa că, în proiectul educațional propus veți avea dumneavoastră acest rol de mediatizare a rezultatelor sau

un coleg din echipa de proiect care va utiliza unele din cele mai cunoscute instrumente sociale ca și Facebook-ul și Twitter-ul.

Rețelele sociale, în esență, sunt cele care facilitează accesul de la monolog în fața unei comunități restrânse spre dialog în fața unei comunități mereu în mișcare, mereu în schimbare! Social-media se aseamănă cu o stradă cu două sensuri care né oferă posibilitatea de a comunica și a ajunge în contact cu oameni cunoscuți dar și un loc în care găsim informații, putem organiza evenimente, putem să né exprimăm opinii, partajăm fotografii, întâlnim oameni noi, né promovăm activitatea, participăm la diverse campanii. Pentru a înțelege amploarea acestui fenomen, enumer câteva date statistice din ianuarie 2014:

Rețeaua Facebook

- 1.3 miliarde de utilizatori
- din care 680 milioane de utilizatori de telefonie mobilă.
- YouTube
- 900 de milioane de vizitatori în fiecare lună.
- 4,2 miliarde de vizualizări pe zi

Twitter

- 645 de milioane de utilizatori
- 145 milioane de utilizatori activi lunar
- LinkedIn
- 277 de milioane de utilizatori
- 2 membrii noi pe secundă.

Rețelele sociale se ghidează după anumite orientări, utilizatorul contribuie prin partajarea de informații care pot fi utile și pentru alții sau utilizează pe propria pagină contribuții de la alți utilizatori, pune în discuție un anumit subiect, contribuie prin răspunsuri la grupurile care au influență în a răspândi mesajul, construiește relații on-line cu utilizatori din întreaga lume — găsești subiecte comune, înveți de la alții dar și alții învață de la tine.

Astfel, **Facebook**-ul oferă posibilitatea de a vă prezenta grădinița, școala, liceul, proiectul educațional în care sunteți implicat ca și prezentă unică și autentică, publică. Toată lumea de pe Internet poate să vizualizeze pagina dumneavoastră, puteți crește numărul de persoane interesate prin conectarea cu aceștia, prin notificarea actualizărilor, prin interacționarea cu posibili fani.

Grupurile din rețea au rolul de comunicare și de a împărtași un interes comun din aceeași sferă, din aceeași activitate. Grupurile le permit oamenilor de a discuta o problemă comună, de a organiza și exprima obiective, de a posta fotografii tematice, de a direcționa și notifica utilizatorii grupului cu diferite actualizări (ex. iTeach.ro, Didactic.ro, Dascali.ro, Creative Teachers, Teachers for Europe etc).

Twitter-ul îmbină și microblogging-ul în componența ei, în special pentru transmiterea de informații în timp real. Textul transmis este limitat la 140 de caractere, iar utilizatorii înregistrați pot citi și posta aceste informații, care au atașate hashtaguri cu informațiile detaliate despre proiecte educaționale, instituții publice, grupuri educaționale, universități.

LinkedIn este o rețea profesională în care utilizatorul își crează un profil detaliat pentru a se conecta cu oameni sau grupuri cu interese similare, cu grupuri educaționale, consorții de școli, universități, programe educaționale europene.

Google+ a fost conceput ca și o extindere a proiectului Google prin introducerea a două servicii gratuite Hangouts și Cercurile Google. Hangout este un serviciu gratuit video-chat care permite chat-uri individuale și de grup, chat-uri cu până la 10 utilizatori la un moment dat. În plus față de video-chat cu serviciul Google Hangouts, utilizatorii pot partaja documente, scratch-uri, imagini și fișiere video cu alți utilizatori. Cercurile sunt o modalitate de a grupa oamenii pe baza unei relații. Este posibil să aveți cercuri pentru diferiți membri, cum ar fi cadre didactice, membrii într-un proiect educațional, familie, alte grupuri de interes etc.

Instagram reprezintă un mod rapid și gratuit de partajare a momentelor din viața ta printr-o fotografie sau un video care devine din ce în ce mai popular printre tineri. Această aplicație poate fi utilizată împreună cu celelalte rețele sociale.

YouTube reprezintă o rețea vizuală în care utilizatorii pot încărca și împărtăși clipuri, muzică, video, conținuturi educaționale, materiale didactice în format virtual, lectii, diseminări de bună practică a unor proiecte educaționale. Este utilizat atât de persoanele fizice cât și de companii private și instituții publice.

Comunicarea socială se bazează pe câteva reguli pentru ca postările dumneavoastră să fie interesante și să aibă un aspect util și relevant. Tot ceea ce scriem pe rețelele sociale trebuie să fie ușor de înțeles și de partajat, să include unele hyper-linkuri astfel încât persoanele interesate să afle mai multe informații despre site-ul sau blogul școlii, despre proiectul pe care-l derulăm, conversația să fie prietenoasă, respectându-se bunul simț.

Un rol important îl are relevanța postărilor și faptul că informațiile împărtășite contează pentru ei, nu va pierdeți în detalii, mesaje scurte, clare și atrăgătoare. Limbajul utilizat să conțină cuvinte simple pe care oamenii pot cu ușurință să le recunoască și să le înțeleagă, evitați acronimele pentru că vă adresați unei comunități, tonul postării să fie natural dar cu aspect profesional pentru a vă susține rolul de promovare și mediatizare a procesului de învățământ prin rețelele media.

Cadrele didactice sunt cele care vor identifica cele mai potrivite modalități de mediatizare a acțiunilor, proceselor, rezultatelor și a activității care se desfășoară atât în cadrul școlii cât și în afara ei pentru a demonstra calitatea și demersul de a adapta în favoarea școlii inovațiile din cadrul rețelelor sociale.

Cod QR

Scanați QR-ul pentru a citi articolul online (sau vizitați <http://iteach.ro/experiencedidactice/social-media-de-la-monolog-la-dialog-in-procesul-educational>)

Educația nonformală centrată pe competențe

De **Eugenia Fulop-Birsan**

Educația nonformală a fost definită de către J. Kleis drept “orice activitate educațională, intenționată și sistematică, desfășurată de obicei în afara școlii tradiționale, al cărei conținut este adaptat nevoilor individului și situațiilor speciale, în scopul maximalizării învățării și cunoașterii și al minimalizării problemelor cu care se confrunta acesta în sistemul formal (stresul notării în catalog, disciplina impusă, efectuarea temelor, etc.)”.

Palatele și Cluburile Copiilor sunt instituții abilitate pentru furnizarea de educație nonformală, având ca scop lărgirea și să completarea orizontului de cultură, îmbogățirea cunoștințelor din anumite domenii; crearea condițiilor pentru desăvârșirea profesională sau inițierea într-o nouă activitate; contribuie la recreerea și la destinderea participanților precum și la petrecerea organizată a timpului liber; asigură cadrul de exersare și de cultivare a diferitelor înclinații, aptitudini și capacități, de manifestare a talentelor precum și la dobândirea competențelor într-un anumit domeniu (artistic, științific, sportiv etc.).

În acest cadru instituționalizat se desfășoară activități ce aparțin educației nonformale. Calitatea acestor activități este asigurată de valorificarea activității de educație/instruire organizată în afara sistemului de învățământ, dar și în interiorul acestuia sub îndrumarea unor cadre didactice specializate în proiectarea unor activități educaționale la niveluri de flexibilitate complementare în raport cu resursele pedagogice formale. Profesorilor din palatele și cluburile copiilor li se solicită mai multă flexibilitate și entuziasm, adaptabilitate și rapiditate în adoptarea variatelor stiluri de conducere a activității, în funcție de nevoile și cerințele elevilor. Activitățile care urmează să se desfășoare în cadrul cercurilor pe parcursul unui an școlar sunt stabilite în urma întocmirii programei. Calitatea acestor activități reiese din argumentul care motivează alegerea conținuturilor și prezintă importanța lor, precum și din obiectivele de referință și activitățile practice propuse de profesor.

Programele cercurilor în funcție de care se stabilesc planificările tematice anuale și semestriale sunt documente special elaborate ce prezintă o mare flexibilitate, diferențându-se în funcție de vârstă, sex, categorii socioprofesionale, interesul participanților, aptitudinile și înclinațiile acestora. Sunt cuprinse activități care corespund intereselor, aptitudinilor și dorințelor participanților. La începutul anului școlar li se prezintă copiilor activitățile ce urmează să se desfășoare pe parcursul acestuia; ei nu sunt obligați să frecventeze cursurile unui anumit cerc, ci își aleg activitatea în funcție de preferințe, aptitudini, aspirații. Au posibilitatea, de asemenea, să sugereze profesorului ce anume ar dori să se mai desfășoare.

Activitățile extrașcolare desfășurate în palate și cluburi au caracter opțional. Calitatea lor constă nu numai în conținuturi, ci și într-o ambianță relaxantă, calmă și plăcută, în utilizarea unor mijloace didactice menite să atragă copiii de diferite vârste. Fiecare cerc își desfășoară activitatea într-un cabinet cu o dotare corespunzătoare. Numărul mai mic de elevi necesar înființării

unei grupe asigură o atmosferă intimă, de prietenie, în care predomină relațiile pe orizontală.

Dascălul are astfel privilegiul de a modela cea mai prețioasă "materie primă", ce o formează copilul, un fascinant „univers” viu, plin de calități și caractere ce se vor doar explorate și cultivate cu grijă, răbdare și mai ales cu multă dragoste. Modelarea caracterelor, formarea și desăvârșirea educației presupune nu doar pasiune și muncă ci și o investiție pe termen lung, răsplătită din plin de satisfacții și împliniri ulterioare. În consecință, învățământul nonformal alături de cel formal, ar bine merita să se numere printre prioritățile strategice ale societății.

Excelentele prilejuri educative și nu numai ni se oferă prin promovarea activităților practice de tip nonformal, care ne dau posibilitatea ca pe lângă înarmarea cu cunoștințe temeinice, să-i deprindem pe elevi cu explorarea și cercetarea, desigur la nivelul lor, îmbinând în chip armonios folosirea în mod util și educativ a timpului liber. Cu asemenea ocazii se formează și călește spiritul de echipă, altruismul, într-ajutorarea și alte virtuți.

Educația nonformală este centrată pe interesele și dorințele celui care învață, altfel și-ar pierde audiența. În cazul educației nonformale învățarea este controlată într-o mai mare măsură de către educat, acesta putând decide singur când și cum dorește să continue. Pentru a asigura o bună calitate a educației nonformale, profesorii trebuie să stimuleze dorința, curiozitatea, atitudinile pozitive și să dezvolte capacitățile de învățare ale elevilor. Și educația nonformală furnizează oportunități de învățare. De acest lucru trebuie să țină cont educatorul în procesul de formare și dezvoltare a personalității individului. Cel mai eficient profesor este cel care permite și sprijină apariția învățării în activități extrașcolare. Activitățile practice, contactul direct cu mediul, cu natura, spiritul responsabil, implicarea totală, factorul opțional, vor constitui cheia succesului și vor avea o finalitate precisă. În cadrul activităților extracurriculare se pot constitui echipe, trupe, formații, membrii acestora trebuind să dovedească pasiune, disponibilitate la efort suplimentar asumat, aplicații spre practică, adaptabilitate, spirit de sacrificiu, spirit de echipă și la nevoie să devină formatori de opinie.

Educația nonformală completează educația formală care ocupă ponderea cea mai mică de timp din viața individului, ambele desfășurându-se pe fondul multiplelor influențe cotidiene, conducând către permanentul și cuprinzătorul proces de autoevaluare și autoînvățare.

Întreaga activitate practică desfășurată în mod organizat în cadrul activităților extracurriculare (club, cerc, echipaj), va avea o finalitate precisă, dobândirea unor competențe specifice domeniului de activitate.

În acest context, conform „Regulamentului privind organizarea și funcționarea palatelor și cluburilor copiilor” începând cu anul școlar 2012-2013, palatele/cluburile copiilor sunt abilitate să elibereze, la cerere, un certificat de competențe care împreună cu documentele care stau la baza emiterii acestuia: fișa modulelor de studii parcurse, totalitatea diplomelor, certificatelor și înscrisurilor obținute în urma evaluării competențelor dobândite sau a participării la activități de profil, fac parte din portofoliul elevului, existent la unitatea de învățământ la care este școlarizat.

Cod QR

Scanați QR-ul pentru a citi articolul online (sau vizitați <http://iteach.ro/experiencedidactice/educatia-nonformala-centrata-pe-competente>)

Învățământ și eficiență prin proiectele eTwinning

De **Sabina-Larisa Oltean**

Consider că implicarea în proiectele internaționale desfășurate pe platforma eTwinning au drept scop educarea elevilor, astfel încât ei să se poată integra mai bine în viața socială. Voi continua activitatea pe platforma eTwinning, deoarece pentru mine și elevii mei, eTwinning înseamnă: cooperare, entuziasm, competență, implicare, noutate, diversitate, calitate, optimism.

Motto: Calculatorul ne face să vedem lumea într-un anumit fel. Cunoașterea digitală va semnifica multe date ale cunoașterii clasice, reasezând cumulumul de valori pe care omenirea l-a avansat de-a lungul timpului. (Constantin Cucoș)

La câțiva ani de la intrarea în mileniul III, învățământul cunoaște permanent noi tendințe, orientări și dimensiuni. În evoluția sa, învățământul românesc se află în căutarea modelelor și metodelor optime de integrare a pregătirii teoretice, pentru cunoștințe, și a pregătirii practice pentru competențe. În contextul utilizării calculatorului în toate aspectele vieții, comunitățile virtuale cunosc forme noi și o extraordinară dezvoltare prin depășirea distanțelor, atât temporale cât și spațiale, cu ajutorul tehnologiei. Așa că, este firesc să se vorbească și în domeniul educației de acest fenomen social relativ nou, cu potențial ridicat, dar și cu probleme specifice, denumit e-learning. Noțiunea de e-learning apare la interferența a trei concepte: comunitate, spațiu virtual și procese de învățare, adunând la un loc trăsăturile specifice ale acestora. Conform Comisiei Europene e-learning-ul este definit ca "utilizare a noilor tehnologii multimedia și a internetului pentru a ameliora calitatea învățării, facilitând accesul la resurse și servicii, precum și schimburile și colaborarea la distanță"[1]. E-learningul face din mediul informațional un aliat, putând fi înțeles ca o abordare inovativă, interactivă, centrată pe educat.

Din astfel de necesități a fost creată platforma eTwinning, al cărei scop este acela de a ușura comunicarea și cooperarea dintre școli din țările membre ale Uniunii Europene. Platforma eTwinning lansată în anul 2005, este în prezent o comunitate vie, extrem de activă și implicată, reunind la nivelul general, instituții de învățământ preuniversitar, iar efectiv platforma este locul de întâlnire a peste 243000 de cadre didactice din peste 120000 de școli. În România acțiunea a fost introdusă în octombrie 2007 și este coordonată de Institutul de Științe ale Educației, cu sprijinul Centrului pentru Inovare în Educație.

eTwinning este o parte a Programului de Învățare permanentă

a Comisiei Europene. Portalul concentrează o bază de date solidă, recomandată de Comisia Europeană pentru căutarea de parteneri pentru proiecte Comenius. eTwinning facilitează colaborarea și comunicarea între școli din țările membre UE, crearea de multiple produse educaționale care implică utilizarea noilor tehnologii, îmbunătățirea comunicării în limbi străine, crearea de noi relații sociale, colaborarea virtuală și interculturalitatea. Scopul central al utilizării portalului eTwinning îl constituie crearea de proiecte educaționale realizate prin parteneriate internaționale, eTwinning fiind comunitatea școlilor din Europa.

Am întâlnit comunitatea eTwinning în urmă cu 4 ani, de atunci am desfășurat alături de colegii mei 6 proiecte de colaborare internațională, având parteneri cu aspirații comune: autocunoaștere, cunoașterea și promovarea valorilor naționale și europene, comunicarea fără bariere lingvistice, stimularea creativității, dezvoltarea abilităților media, informarea și, mai ales depășirea limitelor spațiale și temporale. Am avut privilegiul de a stabili legături cu persoane extraordinare din mai toate țările europene. Alături de elevii mei și de colegi din școala în care lucrez am construit legături durabile, emoționale uneori, cu școli din alte țări, construind legături care, cu certitudine, au stimulat, impulsionat și eficientizat procesul de învățământ, aducând beneficii tuturor partenerilor.

Proiectul Happy European Day of Languages!

Ca profesor de Limba și Literatura Română în cadrul Liceului cu Program Sportiv Alba Iulia, am participat la o serie de proiecte europene alături de parteneri europeni pe platforma eTwinning. Unul dintre aceste proiecte, la care mă voi opri în cele ce urmează, a adunat la un loc parteneri din 37 de școli din țări precum: România, Italia, Franța, Serbia, Grecia, Lituania, Polonia, Regatul Unit al Marii Britanii, Cehia, Irlanda, Portugalia, Slovacia, Spania. Proiectul internațional s-a numit *Happy European Day of Languages!* și a avut ca scop promovarea unității prin diversitate, prin valorificarea surselor lingvistice și artistico-plastice, dezvoltarea colaborării între cadrele didactice din unități diferite de învățământ, promovarea comunicării între elevi din școli și țări diferite în cadrul unor activități extracurriculare. Am pornit de la premisa că Europa posedă o veritabilă comoară lingvistică: peste 200 de limbi europene. Această importantă resursă trebuie cunoscută, utilizată, valorizată. Cunoașterea și utilizarea limbilor prezintă avantaje pentru toată lumea, indiferent de vârstă. Nivelul de dificultate al proiectului a fost mediu.

Obiectivele au fost variate, complexe, comune tuturor celor 37 de școli europene:

- Antrenarea colectivului didactic și a colectivului de elevi în realizarea de activități comune cu alte școli la nivel internațional;
- Dezvoltarea și stimularea creativității;
- Dezvoltarea capacității de gândire critică, divergentă și creatoare;
- Dezvoltarea capacității de exprimare lingvistică și plastică prin compoziții și prin intermediul activităților practice;
- Dezvoltarea motivației pentru învățare;
- Antrenarea elevilor în a descoperi limbi noi și locuri noi;

- Sensibilizarea elevilor vizavi de alte culturi;
- Promovarea ideii de unitate în diversitate;
- Participarea cu plăcere și interes la activitățile organizate.

Parteneriatul s-a concentrat în jurul Zilei Europene a Limbilor și a urmărit 3 etape. În prima etapă partenerii s-au contactat și elevii au început să se cunoască prin emailurile și mesajele trimise pe eTwinning; s-au scris primele impresii pe Twinspace; toți partenerii și-au trimis numele și adresa școlii, iar fiecare partener și-a descărcat lista cu adrese pentru a putea trimite plicurile la adresele specificate.

A doua etapă a constat în pregătirea unor cărți poștale pictate sau desenate de ei înșiși, cu diametrul maxim de 20×15, cu următoarele cuvinte scrise în limba lor maternă: *„Bună prieteni! Noi locuim în Alba Iulia, în România și vorbim limba română. Numele școlii noastre este Liceul cu Program Sportiv Alba Iulia. O zi a limbilor europene fericită!”*, acompaniate de una sau mai multe ilustrații cu zona sau localitatea în care trăiesc.

Ultima etapă s-a axat pe organizarea unei expoziții cu cărțile poștale primite din întreaga Europă de la școlile partener; s-au postat pe blog fotografii și impresii; au apărut ecouri în revista școlii. În final, fiecare dintre cele 37 de școli partener au trimis și au primit o mulțime de cărți poștale spre încântarea tuturor elevilor implicați. Elevii cordonati de mine sunt în clasa a V-a, iar pentru ei această experiență a fost sinonimă cu participarea la un alt fel de activitate, diferită de ceea ce știau ei, ca activitățile tradiționale de învățare. Proiectul le-a solicitat implicare și colaborare. Elementul surpriza a fost extrem de interesant. Elevii și-au folosit cunoștințele de limbă străină și creativitatea, și-au exersat abilitățile de comunicare orală și scrisă, de documentare și au dobândit o mai bună înțelegere a limbii altor popoare și întărirea sentimentului puternic de apartenență la neamul românesc și la limba română.

Proiectele internaționale desfășurate pe platforma eTwinning sunt forme eficiente de învățare, și pentru că “elevii care participă la astfel de activități de învățământ online nu sunt constrânși din punct de vedere geografic sau temporal, se bucură de o autonomie și o flexibilitate mai mari în alegerea traseului didactic care li se potrivește, selectează și își construiesc propriul mediu de studiu și beneficiază de avantajele unei reduceri a costurilor pregătirii”[2]. Totul este să existe deschidere pentru a demara astfel de activități, să existe seriozitate și consecvență.

În ceea ce mă privește, am să îmi implic elevii și în alte proiecte internaționale eTwinning, deoarece consider că aceste mijloace de învățare au drept scop educarea elevilor, astfel încât ei să se poată integra mai bine în viața socială.

Bibliografie [1] www.etwinning.ro [2] Adăscăliței, Adrian, Instruirea asistată de calculator, Ed. Polirom, 2007, București [3] Marinescu, Mariana, Tendințe și orientări în didactica modernă, Editura Didactică și Pedagogică, 2007, București.

Cod QR

Scanați QR-ul pentru a citi articolul online (sau vizitați <http://iteach.ro/experiencedidactice/invatamant-si-eficienta-prin-proiectele-etwinning>)

Proiectele eTwinning – un cadru atractiv de învățare

De **Ilinca Bira**

Programul eTwinning oferă școlilor, cadrelor didactice și elevilor aflați în diferite colțuri din Europa posibilitatea de a privi activitățile educaționale dintr-o altă perspectivă – interactivă și fără bariere culturale. În ultimii patru ani de colaborare cu eTwinning am descoperit cu satisfacție, alături de părinți, colegi, cadre didactice și comunitatea locală, că aceste activități contribuie semnificativ la creșterea spiritului de inițiativă, la dezvoltarea personalității și a abilităților de comunicare precum și a imaginației copiilor. Pentru elevi, comunitatea eTwinning înseamnă aventură, lucru în echipă, descoperiri și colegi din toată Europa, ocazii de a-și dezvolta noi aptitudini, de a folosi creativ instrumentele digitale.

Am făcut cunoștință cu eTwinning în 2010, an în care am colaborat la realizarea proiectului FAME – căutarea de talente (*FAME – talent search*) alături de parteneri din România, Polonia, Turcia. Aceast prim contact a evidențiat faptul că elevul zilelor noastre este pe de o parte puternic atașat de dimensiunea locală a identității sale, iar pe de altă parte dornic să-și lărgască orizonturile și să devină cetățean activ al Europei și al lumii.

Această descoperire a deschis drumul către următorul program la care aveam să participăm câteva luni mai târziu - Competiția eTwinning pe portativ din cadrul campaniei Săptămânile eTwinning. De data aceasta provocarea a fost compunerea, interpretarea și înregistrarea unui cântec care să reflecte spiritul și valorile eTwinning. Alături de elevii clasei pe care o conduceam am creat imnul „Surfing cu eTwinning” și am câștigat, alături de unul dintre cele cinci premii puse în joc, o relație solidă cu restul comunității și determinarea de a participa la dezvoltarea sa pe termen lung.

De-a v-ați ascunselea prin castel (*Hide and seek in the castle*) a fost primul proiect la care am lucrat care a primit cele mai înalte distincții eTwinning: eTwinning Label și European Quality Label. Ele nu fac altceva decât să reflecte implicarea activă și entuziasă a elevilor într-un nou tip de activitate educațională; Evul Mediu și Cavalerii cu poveștile lor glorioase din diferite zone ale Europei au devenit o aventură care i-a angajat și i-a fascinat așa cum cărțile și orele din programa școlară tradițională nu reușeau să o facă.

Un alt proiect de succes, cu un impact masiv asupra cunoștințelor elevilor și deschiderii lor către informație și cultură a fost Ziua Europei 2012 (*Europe Day 2012*). Alături de elevi și profesori din 16 țări europene, elevii au avut prilejul să descopere alte țări atât indirect, prin intermediul materialelor realizate de fiecare dintre parteneri, cât și direct, prin folosirea tehnologiilor moderne de comunicare. Activități de Paște (*Easter*

Activities), *Né place să desenăm (We love drawing)*, *Frumuseți de Crăciun (Winter beauties)* sunt tot atâtea exemple de proiecte în care ne-am exersat statutul de cetățean european dizolvând barierele culturale. Elevii au învățat cu fiecare astfel de program să comunice în sensul ce mai pur al termenului – cel de a împărtăși într-un mod autentic, respectând atât valorile proprii cât și pe cele ale interlocutorilor.

Cea mai recentă și cea mai curajoasă inițiativă eTwinning în care eu și clasa pe care o conduc ne-am angajat este Proiect despre Limbă (*Project about Language*). Adresându-se elevilor cu vârste cuprinse între 6 și 12 ani, el își propune să împărtășească experiența predării literelor, a învățării alfabetului. Alături de țările partenere ne-am propus să descoperim diversitatea alfabetului pe continentul european comunicând cu partenerii de proiect prin diferite tipuri de mesaje care să treacă dincolo de barierele de limbă, identificând diferențele de scriere dintre limbi, descoperind informații despre istoria scrierii în țările partenere, învățând despre și recunoscând autorii celebri și cărțile lor traduse în mai multe limbi.

Fiecare activitate din proiect este așteptată deja cu nerăbdare de către elevii din clasele participante. În ultimii patru ani de colaborare cu eTwinning am descoperit cu satisfacție, alături de părinți, colegi, cadre didactice și comunitatea locală, că aceste activități contribuie semnificativ la creșterea spiritului de inițiativă, la dezvoltarea personalității și a abilităților de comunicare precum și a imaginației copiilor. Pentru elevi, comunitatea eTwinning înseamnă aventură, lucru în echipă, descoperiri și colegi din toată Europa, ocazii de a-și dezvolta noi aptitudini, de a folosi creativ instrumentele digitale; pe scurt, eTwinning este un nou tip de educație pe care elevii îl îmbrățișează.

Cod QR

Scanați QR-ul pentru a citi articolul online (sau vizitați <http://iteach.ro/experiencedidactice/proiectele-etwinning-un-cadru-atractiv-de-invatare-2>)

iTeach: EXPERIENȚE DIDACTICE

ISSN 2247 – 966X

Editor: TEHNE- Centrul pentru Inovare în Educație

Pagina Revistei: www.iteach.ro/experiencedidactice